יוֹמִין וּשְׁנִין עִלָּאִין מוֹסְרִין בִּרְכָאן עַל רֵישֵׁיהּ וְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרֵי לֵיהּ (ישעיה מ״ט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

תָּא חֲזֵי כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא בְּהָאי קְרָא רְמִיזִין וְכִלָּלָא דְּכָל אִינּוּן אֲמִירָן דְּאִתְבְּרִי בְּהוֹן עַלְמָא בְּאֶחָד רְמִיזִין הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (איוב כ״ג) וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ וְנַפְשׁוֹ אִוְּתָה וַיַּעַשׂ. וּבְהוֹן אִתְבְּרִי עַלְמָא וְעַל דָּא תָּנֵינָן בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם וְכוּ׳ וְאוֹקִימְנָא דְּכוּלְהוּ עֲשָׂרָה וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן בִּקְרָא קַדְמָאָה דְּאוֹרַיְיתָא:

(דף ח ע״א).

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, רָאשֵׁי תֵּיבוֹת אהו״ה, דְּבֵיהּ אִתְבְּרִיאוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. א״ה, בֵּיהּ אִתְבְּרִיאוּ שְׁמַיָּא. ו״ה, בֵּיהּ אִתְבְּרִיאַת אַרְעָא, וְכָל מַה דְּאִית בָּהּ. וְהוּא יָהִיב תֵּיאוּבְתָּא בְּכָל אִילָנִין וְעִשְׂבִין דִּי בְאַרְעָא. וְהוּא מַה דַּאֲמָרוּ, אֵין לְךָ עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב מִלְמַטָּה שֶׁאֵין עָלָיו מַלְאָךְ מִלְמַעְלָה שֶׁמַּכֶּה אוֹתוֹ וְאוֹמֵר לוֹ גְּדֵל. שֶׁנֶּאֱמַר (איוב לח) הֲיָדַעְתָּ חֻקּוֹת שָׁמַיִם אִם תָּשִׂים מִשְׂטָרוֹ בָּאָרֶץ.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם, וּכְתִיב וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, דְּהַאי אוֹר דִּלְתַתָּא, כַּד נָהִיר, נָהִיר מֵחֵילָא דְּאִתְיְהִיב לֵיהּ מִטּוּב דִּלְעֵילָּא.

וּבְגִין כָּךְ מִנְיַן יְמוֹת הַחַמָּה שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁשִּׁים, תִּשְׁעָה וְאַרְבָּעִין שְׁבוּעִין מִנְּהוֹן, לָקֳבֵיל הַאי דַּרְגָּא דְּצַדִּיק, דְּאִיקְרֵי טוֹב, וְאִיהִי שְׁבִיעִי, וְיָנִיק מִגֵּיהּ הַאי שְׁמְשָׁא דִּלְתַתָּא, שֶׁבַע שְׁבוּעִין שֶׁבַע זְמָנִין, לָקֳבֵל שֶׁבַע שְׁבוּעִין שֶׁבַע זְמָנִין, דְּאִיהוּ יָנִיק מֵאִימָּא עִילָּאָה, דְּאִיקְרֵי יוֹבֵל. וּלְקִבְלָא שְׁנֵי יוֹבֵל דִּלְתַתָּא.

אִשְׁתָּאֲרוּ מִשֶּׁלֹּשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁשִּׁים תְּרֵין בְּרָכוֹת עַל רֹאשׁוֹ, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קוֹרֵא לוֹ (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

בָּא וּרְאֵה, כְּלַל הַתּוֹרָה רְמוּזִים בַּפָּסוּק הַזֶּה, וְהַכְּלָל שֶׁל כָּל אוֹתָם אֲמִירוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם, בְּאֶחָד רְמוּזִים. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (איוב כג) וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ וְנַפְשׁוֹ אִוְּתָה וַיַּעַשׂ, וּבָהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם. וְעַל זֶה שָׁנִינוּ, בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם וְכוּ׳, וּבֵאַרְנוּ שֶׁכֻּלָּם עֲשָׂרָה, וְכֻלָּם כְּלוּלִים בַּפָּסוּק הָרִאשׁוֹן שֶׁבַּתּוֹרָה.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, רָאשֵׁי תֵּבוֹת אהו״ה, שֶׁבּוֹ נִבְרְאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ. א״ה בּוֹ נִבְרְאוּ הַשָּׁמַיִם, ו״ה בּוֹ נִבְרְאָה הָאָרֶץ וְכָל מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּהּ, וְהוּא נָתַן תְּשׁוּקָה בְּכָל הָאִילָנוֹת וְהָעֲשָׂבִים שֶׁבָּאָרֶץ. וְהוּא מַה שֶּׁאָמְרוּ אֵין לְךָ עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב מִלְמַטָּה שֶׁאֵין עָלָיו מַלְאָךְ מִלְמַעְלָה שֶׁמַּכֶּה אוֹתוֹ וְאוֹמֵר לוֹ גְּדֵל, שֶׁנֶּאֱמַר (איוב לח) הֲיָדַעְתָּ חֻקּוֹת שָׁמַיִם אִם תָּשִׂים מִשְׂטָרוֹ בָּאָרֶץ. בָּא וּרְאֵה, כָּתוּב (בראשית א, ה) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם, וְכָתוּב (שם ב) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, שֶׁכְּשֶׁמֵּאִיר הָאוֹר הַזֶּה שֶׁלְּמַטָּה, מֵאִיר מֵהַכֹּחַ שֶׁנִּתַּן לוֹ מֵהַטּוֹב שֶׁלְּמַעְלָה.

וּמִשּׁוּם כָּךְ מִנְיַן יְמוֹת הַחַמָּה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה, אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שְׁבוּעוֹת מֵהֶם כְּנֶגֶד הַדַּרְגָּה הַזּוֹ שֶׁל צַדִּיק שֶׁנִּקְרָא טוֹב, וְהִיא שְׁבִיעִי, וְיוֹנֵק מִמְּנָּה הַשֶּׁמֶשׁ הַזֶּה שֶׁלְּמַטָּה שִׁבְעָה שְׁבוּעוֹת שֶׁבַע פְּעָמִים, כְּנֶגֶד שִׁבְעָה שְׁבוּעוֹת שֶׁבַע פְּעָמִים שֶׁהוּא יוֹנֵק מֵהָאֵם הָעֶלְיוֹנָה שֶׁנִּקְרֵאת יוֹבֵל, וּכְנֶגֶד שְׁנֵי הַיּוֹבֵל שֶׁלְּמַטָּה.

נִשְׁאֲרוּ מִשֶּׁלֹּשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים

וְעֶשְׂרִין יוֹמִין, לָקֳבֵל תְּרִין וְעֶשְׂרִין אַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא, דְּעָלְמָא תַּתָּאָה אִתְקַיֵּים עֲלַיְיהוּ, דְּהָא צַדִּיק דִּלְעֵילָּא תּוֹרָה שְׁבִכְתָּב אִיתְקְרֵי. וְכַד אִשְׁתַּלִּימוּ אִינּוּן שֵׁשׁ מְאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁשִּׁים יוֹמִין, תְּיֵיבִין תִּנְיָינוּת לְקַבְּלָא מְהַאי דַּרְגָּא דְּטוֹב, דְּהַאי דַּרְגָּא, וְכָל אִינּוּן שְׁבַע דַּרְגִּין עִילָּאִין, תְּיֵיבִין תִּנְיָינוּת לְקַבְּלָא מִן אִימָּא עִלָּאָה.

וְהַאי דַּרְגָּא דְּעֲשִׂירִי דְּשָׁלְטָא בְּלֵילְיָא, יָנְקָא מֵהַאי דַּרְגָּא דְּאִיתְקְרֵי (שכינתא תתאה דינקא מהחוא) צַדִּיק. וּבְגִין דְּהַהוּא צַדִּיק אַמְלֵי לָהּ מֵהַנְהוּ תַּפְנוּקִין עִילָּאִין, וְיָנְקָא מִנֵּיהּ, אִיקְרֵי סִיהֲרָא. דְּכַמָּה דְּהַאי סִיהֲרָא תַּתָּאָה, לֵית לָהּ נְהוֹרָא מִגַּרְמָהּ, אֶלָּא מַאי דְּאִתְיְהִיב לָהּ מִן שִׁמְשָׁא. הָכִי נָמֵי הַהוּא דַּרְגָּא דִּלְעֵילָּא.

וְהַאי דַּרְגָּא אִיקְרֵי יַמָּא דְּחָכְמְתָא לְעֵילָּא, וְקָיְימֵי תְּרֵיסַר שְׁבָטִין עִילָּאִין קַדִּישִׁין. תְּלָתָא לְצָפוֹנָא. וּתְלָתָא לְדָרוֹמָא. וּתְלָתָא לְמַעֲרָבָא. וּתְלָתָא לְמַדִּינְחָא. וְהַאי יַמָּא דְּחָכְמְתָא עֲלַיְיהוּ. וּלְקַבְלֵיהוֹן לְתַתָּא, תְּרֵיסַר שְׁבָטִין, קָיְימִין סַחֲרָנֵי מַדְבְּחָא, כִּי הַאי גַּוְונָא. וְלָקֳבֵל הַאי דַּרְגָּא, עֲבַד שְׁלֹמֹה יַמָּא לְתַתָּא, (מ"א ז כה) עוֹמֵד עַל שְׁנֵים עָשָׂר בָּקָר.

וְהַאי יַמָּא דִּלְעֵילָּא, מַאי טַעְמָא אִיקְרֵי יַם. אֶלָּא בְּגִין הַהוּא דַּרְגָּא דְּצַדִּיק, דְּאַמְלֵי לְהַאי יַם, אִקְרֵי יוֹם, דִּכְתִיב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם. וּכְתִיב (תהלים צז יא) אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק. וְהַאי נָהִיר בְּרָזָא דְּוי"ו דְּשִׁמְשָׁא קַדִּישָׁא, דְּבֵיהּ אַמְלֵי לְהַאי יַם, דְּאִקְרֵי ה"א תַּתָּאָה, בַּתְרָאָה דְּשִׁמְשָׁא קַדִּישָׁא.

הֲרָא הוּא דִּכְתִיב, (קהלת א ז) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם. כָּל: דָּא דַּרְגָּא דְּצַדִּיק, דְּאִיקְרֵי כ"ל, בְּגִין דְּכָל תַּפְנוּקִין מִנֵּיהּ נָפְקִין. הַנְּחָלִים:

וַחֲמִשָּׁה עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם יָמִים, כְּנֶגֶד עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁהָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן עוֹמֵד עֲלֵיהֶם, שֶׁהֲרֵי הַצַּדִּיק שֶׁלְּמַעְלָה נִקְרָא תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וּכְשֶׁנִּשְׁלְמוּ אוֹתָם שֵׁשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה יָמִים, שָׁבִים שְׁנִית לְקַבֵּל מֵהַדַּרְגָּה הַזּוֹ שֶׁל טוֹב, שֶׁהַדַּרְגָּה הַזּוֹ וְכָל אוֹתָן שֶׁבַע דְּרָגוֹת עֶלְיוֹנוֹת, שָׁבִים שְׁנִית לְקַבֵּל מִן הָאֵם הָעֶלְיוֹנָה.

וְהַדַּרְגָּה הַזּוֹ שֶׁל הַלְּבָנָה שֶׁשּׁוֹלֶטֶת בַּלַּיְלָה, יוֹנֶקֶת מֵהַדַּרְגָּה הַזּוֹ שֶׁנִּקְרֵאת (שכינה תתחתונה שיונקת מאותו) צַדִּיק, וּמְשׁוּם שֶׁאוֹתוֹ הַצַּדִּיק מְמַלֵּא אוֹתָהּ מֵאוֹתָם הַתַּפְנוּקִים הָעֶלְיוֹנִים וְיוֹנֵק מִמֶּנָּה, נִקְרֵאת לְבָנָה, שֶׁכְּמוֹ שֶׁהַלְּבָנָה הַתַּחְתּוֹנָה הַזּוֹ אֵין לָהּ אוֹר מֵעַצְמָהּ אֶלָּא מַה שֶּׁנּוֹתֵן לָהּ מִן הַשֶּׁמֶשׁ, כָּךְ גַּם אוֹתָהּ הַדַּרְגָּה שֶׁלְּמַעְלָה.

וְהַדַּרְגָּה הַזּוֹ נִקְרֵאת יָם הַחָכְמָה לְמַעְלָה, וְעוֹמְדִים שְׁנֵים עָשָׂר שְׁבָטִים עֶלְיוֹנִים קְדוֹשִׁים, שְׁלֹשָׁה לַצָּפוֹן, וּשְׁלֹשָׁה לַדָּרוֹם, וּשְׁלֹשָׁה לַמַּעֲרָב, וּשְׁלֹשָׁה לַמִּזְרָח, וְיָם הַחָכְמָה הַזֶּה עֲלֵיהֶם, וּכְנֶגְדָּם לְמַטָּה שְׁנֵים עָשָׂר שְׁבָטִים עוֹמְדִים סְבִיב הַמִּזְבֵּחַ כְּמוֹ זֶה. וּכְנֶגֶד הַדַּרְגָּה הַזּוֹ עָשָׂה שְׁלֹמֹה יָם לְמַטָּה, עוֹמֵד עַל שְׁנֵים עָשָׂר בָּקָר. וְהַיָּם הַזֶּה שֶׁלְּמַעְלָה, מָה הַטַּעַם נִקְרָא יָם? אֶלָּא מְשׁוּם אוֹתָהּ דַּרְגָּה שֶׁל צַדִּיק שֶׁמְּמַלֵּאת אֶת הַיָּם הַזֶּה נִקְרָא יוֹם, שֶׁכָּתוּב (בראשית א, ה) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם, וְכָתוּב (תהלים צז, יא) אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק, וְזֶה מֵאִיר בְּסוֹד שֶׁל ו"ו שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, שֶׁבּוֹ מְמַלֵּא אֶת הַיָּם הַזֶּה, שֶׁנִּקְרָא ה"א תַּחְתּוֹנָה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁבַּשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ.

וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (קהלת א, ז) כָּל הַנְּחָלִים הֹלְכִים אֶל הַיָּם. כָּל - זוֹ הַדַּרְגָּה שֶׁל צַדִּיק, שֶׁנִּקְרָא כ"ל, מְשׁוּם שֶׁכָּל הַתַּפְנוּקִים יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ.

אִינּוּן חָמֵשׁ דַּרְגִּין, דְּעִמֵּיהּ הוֹלְכִים אֶל הַיָּם, לְמִמְלֵי לָהּ.

וְהַאי דַּרְגָּא אִיקְרֵי בַּת שֶׁבַע, וְכַד נָהִיר הַאי צַדִּיק לְהַאי דַּרְגָּא, בְּרָזָא דִּשְׁבַע שְׁבוּעִין שֶׁבַע זְמָנִין, כְּדֵין שִׁמְשָׁא תַּתָּאָה נָהִיר, בְּרָזָא דִּשְׁבַע שְׁבוּעִין שֶׁבַע זְמָנִין לְסִיהֲרָא.

בְּגִין כָּךְ, שְׁנַת הַלְּבָנָה שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת חֲמִשָּׁה וְחַמְשִׁין יוֹמִין. תִּשְׁעָה וְאַרְבְּעִין שְׁבוּעִין מִנְּהוֹן, לָקָבִיל הַאי דַּרְגָּא שְׁבִיעָאָה, יַמָּא עִילָּאָה דְּנָהֲרָא מִצַּדִּיק, בְּתִשְׁעָה וְאַרְבְּעִין שְׁבוּעִין נְהוֹרִין עִלָּאִין, (נ"א שנת הלבנה כמה סני (נ"א הוי) שנה יומין מ"ט שבועין מנהון לקבל החוא דרגא ימא דלעילא, לקבלא מיניה)

אִשְׁתָּאֲרוּ תְּרֵיסַר יוֹמִין לְחוּשְׁבַּן שָׁנָה. לָקָבִיל תְּרֵיסַר שְׁבָטִין דְּסַחֲרָנֵי הַאי יַמָּא, לְמִטַּר מַטְרַת מַשְׁקְנָא, בִּתְרֵיסַר תַּרְעִין עִלָּאִין, דְּאִית בִּירוּשְׁלֵם עִלָּאָה. וּמֵאוֹרְחָא דְּאִנּוּן תַּרְעִין, יַנְקִין אִינּוּן שְׁבָטִין, מֵאִימָּא תַּתָּאָה, כָּל חַד לְסִטְרֵיהּ, כְּדְקָחֲזֵי לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (יחזקאל מח לא) שַׁעַר יְהוּדָה אֶחָד.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה מג ז) כָּל הַנִּקְרָא בִּשְׁמִי, דָּא דַּרְגָּא דְּצַדִּיק, דְּנָהִיר בְּחֵילָא דִּשְׁמֵיהּ. וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו, לְאַנְהָרָא לְהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי כְּבוֹדִי בְּרָאתִיו. וְדָא יַמָּא דְּחָכְמְתָא, דְּאִקְרֵי כְּבוֹד ה', דְּאִתְגְּלֵי בְּמַשְׁכְּנָא. יְצַרְתִּיו, דָּא רָזָא דְּיוֹם דְּלְתַתָּא, דְּאִיהוּ לָקָבֵל כָּל דִּלְעֵילָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שם מה ז) יוֹצֵר אוֹר. וְהַאי צַדִּיק לְעֵילָּא לָא כְּתִיב בֵּיהּ יְצִירָה, עַד דְּאִיתְגְּלֵי עַבִידְתֵּיהּ לְתַתָּא, וְנָהִיר עָלְמָא תַּתָּאָה מִנֵּיהּ.

אַף עֲשִׂיתִיו, דָּא סִיהֲרָא לְתַתָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שם) וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ. כַּד אִיתְחַבְּרוּ, כְּדֵין עוֹשֶׂה שָׁלוֹם, שְׁלָמָא לְעָלְמָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹּקֶר יוֹם אֶחָד. כְּדֵין כְּשֶׁהִתְחַבְּרוּ, אָז עוֹשֶׂה שָׁלוֹם, שָׁלוֹם לְעוֹלָם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (בראשית א, ה) וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם

הַנֶּחְלִים - אוֹתָם חָמֵשׁ דְּרָגוֹת שֶׁעִמּוֹ הוֹלְכִים אֶל הַיָּם לְמַלֵּא אוֹתָהּ.

וְהַדַּרְגָּה הַזּוֹ נִקְרֵאת בַּת שֶׁבַע, וּכְשֶׁמֵּאִיר הַצַּדִּיק הַזֶּה לַדַּרְגָּה הַזּוֹ, בְּסוֹד שֶׁל שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת שֶׁבַע פְּעָמִים, אָז הַשֶּׁמֶשׁ הַתַּחְתּוֹן מֵאִיר בְּסוֹד שֶׁל שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת שֶׁבַע פְּעָמִים לַלְּבָנָה.

מִשּׁוּם כָּךְ שְׁנַת הַלְּבָנָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וַחֲמִשָּׁה יָמִים. אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שָׁבוּעוֹת מֵהֶם כְּנֶגֶד הַדַּרְגָּה הַשְּׁבִיעִית הַזּוֹ, הַיָּם הָעֶלְיוֹן שֶׁמֵּאִיר מִצַּדִּיק בְּאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שָׁבוּעוֹת אוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים. (שְׁנַת הַלְּבָנָה כַּמָּה הַרְבֵּה (הוא) שְׁנָה יָמִים אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שָׁבוּעוֹת, מֵהֶם כְּנֶגֶד אוֹתָהּ דַּרְגַּת הַיָּם שֶׁלְּמַעְלָה לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ) נִשְׁאֲרוּ שְׁנֵים עָשָׂר יָמִים לְחֶשְׁבּוֹן שָׁנָה, כְּנֶגֶד שְׁנֵים עָשָׂר שְׁבָטִים שֶׁסּוֹבְבִים אֶת הַיָּם הַזֶּה, לִשְׁמֹר מִשְׁמֶרֶת הַמִּשְׁכָּן בִּשְׁנֵים עָשָׂר שְׁעָרִים עֶלְיוֹנִים שֶׁיֵּשׁ בִּירוּשָׁלַיִם הָעֶלְיוֹנָה. וּמִדֶּרֶךְ אוֹתָם הַשְּׁעָרִים יוֹנְקִים אוֹתָם הַשְּׁבָטִים מֵאִמָּא הַתַּחְתּוֹנָה, כָּל אֶחָד לְצִדּוֹ כָּרָאוּי לוֹ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (יחזקאל מח) שַׁעַר יְהוּדָה אֶחָד.

וְעַל כֵּן כָּתוּב (ישעיה מג, ז) כֹּל הַנִּקְרָא בִּשְׁמִי, זוֹ הַדַּרְגָּה שֶׁל צַדִּיק שֶׁמֵּאִיר בַּכֹּחַ שֶׁל שְׁמוֹ. וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו, לְהָאִיר לְאוֹתוֹ הַמָּקוֹם שֶׁנִּקְרָא כְּבוֹד בְּרָאתִיו, וְזֶה יָם הַחָכְמָה, שֶׁנִּקְרָא כְּבוֹד ה', שֶׁנִּתְגַּלָּה בַּמִּשְׁכָּן. יְצַרְתִּיו, זֶהוּ הַסּוֹד שֶׁל הַיָּם שֶׁלְּמַטָּה, שֶׁהוּא כְּנֶגֶד כֹּל שֶׁלְּמַעְלָה, וְעַל זֶה כָּתוּב (שם מה) יוֹצֵר אוֹר. וְהַצַּדִּיק הַזֶּה לְמַעְלָה לֹא כָּתוּב בּוֹ יְצִירָה, עַד שֶׁנִּתְגַּלָּה מַעֲשֵׂהוּ לְמַטָּה, וּמֵאִיר הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן מִמֶּנּוּ.

אַף עֲשִׂיתִיו, זוֹ הַלְּבָנָה לְמַטָּה, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שם) וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ.

יְחוּדָא לְעֵילָא, יְחוּדָא לְתַתָּא, שְׁלָמָא לְעֵילָא שְׁלָמָא לְתַתָּא.

כְּגַוְונָא דָא, יוֹסֵף לְתַתָּא, דְּהוּא אָחִיד בְּצַדִּיק דִּלְעֵילָא, כַּד אִישְׁתְּלִים לְתַתָּא, אוֹסִיף שְׁלָמָא בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין, וּבְכָל יוֹמִין עִילָאִין. כְּתִיב הָכָא, (בראשית לט י) וַיְהִי כְּדַבְּרָהּ אֶל יוֹסֵף יוֹם יוֹם, וּכְתִיב הָתָם, (תהלים סח י) בָּרוּךְ ה' יוֹם יוֹם. כַּד לָא שְׁמַע לָהּ יוֹם יוֹם, כְּדֵין יוֹמִין עִילָאִין בְּשְׁלָמָא וּבִרְכְּתָא בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין (ע"כ מצאתי).

וַיֹּאמֶר ה' אֶמְחֶה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. לַאֲפָקָא אָדָם דִּלְעֵילָא, וְאִי תֵּימָא אָדָם דִּלְתַתָּא בִּלְחוֹדוֹי. לָאו לַאֲפָקָא כְּלָל, מִשּׁוּם דְּלָא קַיָּים דָּא בְּלָא דָא.

וְאִלְמָלֵי חָכְמָה סְתִימָאָה דְּכֹלָּא, כֹּלָּא אִתְתַּקַּן בְּמְרִישָׁא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ח יב) אֲנִי חָכְמָה שָׁכַנְתִּי עָרְמָה. אַל תִּקְרֵי שָׁכַנְתִּי, אֶלָּא שְׁכִינְתִּי. וְאִלְמָלֵא הַאי, לָא קָאִים עָלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שם ג יט) ה' בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ. וּכְתִיב וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'.

וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת, אוֹלִיפְנָא מֵהָכָא, דְּאָחֳרִנִין לָא הֲווֹ בְּדִיוּקְנָא דִּילֵיהּ, וְדָא הוּא בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ, אִתְעֲבִיד כְּתִיקוּנָא דְּגוּפָא, וּכְתִיקוּנָא דְּנַפְשָׁא, בְּאוֹרַח מֵישָׁר כִּדְקָא יָאוֹת. תָּא חֲזֵי, נָחָשׁ אַטֵּיל זוּהֲמָא בְּחַוָּה, וְהַהוּא זוּהֲמָא מְכַשְׁכְּשָׁא הֲוָה בְּמֵעָהָא, וְלָא יָכִיל לְאִצְטַיְירָא.

בְּגִין דְּעַד לָא חָטָא אָדָם, הֲווֹ אַתְוָון דְּאַלְפָּא בֵּיתָא מִתְתַּקְּנָן בֵּיהּ, וּמִתְצַיְירִין בֵּיהּ בְּהַאי עָלְמָא, בְּיָון דְּחָטָא לְכ"ף דְּאִתְתַּקְּנוּ דְּכַר וְנוּקְבָא, בַּחֲבִיבוּ בְּגִנְתָא, וּמַלְאֲכֵי עִילָּאֵי קַמַּיְיהוּ, וּמִיָּד אַבְאֵישׁ לְסמא"ל בִּרְקִיעָא, וּנְחַת רָכִיב עַל נָחָשׁ תַּקִּיף, וְאִתְחֲזֵי קַמֵּיהּ, מִיָּד אִתְעַכְּבוּ (אִתְעַרְבּוּ) אַתְוָון.

אֶחָד, אָז הַיִּחוּד שְׁלֵמַעְלָה, הַיִּחוּד שְׁלֵמַטָּה, שָׁלוֹם לְמַעְלָה, שָׁלוֹם לְמַטָּה.

כְּמוֹ זֶה יוֹסֵף לְמַטָּה, שֶׁהוּא אָחוּז בַּצַּדִּיק שְׁלְמַעְלָה, כְּשֶׁנִּשְׁלָם לְמַטָּה הוֹסִיף שָׁלוֹם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת וּבְכָל הַיָּמִים הָעֶלְיוֹנִים. כָּתוּב כָּאן (שם לט, י) וַיְהִי כְּדַבְּרָהּ אֶל יוֹסֵף יוֹם יוֹם, וְכָתוּב שָׁם (תהלים סח, י) בָּרוּךְ ה' יוֹם יוֹם, כְּשֶׁלֹּא שָׁמַע לָהּ יוֹם יוֹם, אָז הַיָּמִים הָעֶלְיוֹנִים בְּשָׁלוֹם וּבְרָכָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.

וַיֹּאמֶר ה' אֶמְחֶה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה (בראשית ו, ז), לְהוֹצִיא הָאָדָם שְׁלְמַעְלָה. וְאִם תֹּאמַר אָדָם שְׁלְמַטָּה לְמַה בָּדוֹ? לֹא לְהוֹצִיא כְּלָל, מִשּׁוּם שֶׁאֵין עוֹמֵד זֶה בִּלְי זֶה.

וְאִלְמָלֵא הַחָכְמָה הַסְּתוּמָה שֶׁל הַכֹּל, הַכֹּל נִתְקָן כְּמוֹ מֵרֹאשׁ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (משלי ח, יב) אֲנִי חָכְמָה שָׁכַנְתִּי עָרְמָה. אַל תִּקְרֵי שָׁכַנְתִּי, אֶלָּא שְׁכִינְתִּי, וְאִלְמָלֵא זֶה אֵין הָעוֹלָם עוֹמֵד. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שם ג, יט) ה' בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ, וְכָתוּב (בראשית ו, ח) וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'.

וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת. לָמַדְנוּ מִכָּאן, שֶׁאֲחֵרִים לֹא הָיוּ בִּדְמוּתוֹ, וְזֶהוּ בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ, נַעֲשָׂה בְּתִקּוּן הַגּוּף וּבְתִקּוּן הַנֶּפֶשׁ בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה כָּרָאוּי. בָּא וּרְאֵה, הַנָּחָשׁ הִטִּיל זֻהֲמָא בְּחַוָּה, וְאוֹתָהּ זֻהֲמָא הָיְתָה מְכַשְׁכֶּשֶׁת בְּמֵעֶיהָ וְלֹא יָכֹל לְהִצְטַיֵּר.

מִשּׁוּם שֶׁטֶּרֶם חָטָא אָדָם, הָיוּ אוֹתִיּוֹת הָא"ב מִתְקָנוֹת בּוֹ וּמִצְטַיְּרִים בּוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה, כְּיָון שֶׁהִגִּיעַ לְכ"ף שֶׁהִתְתַּקְּנוּ זָכָר וּנְקֵבָה בַּחֲבִיבוּת בַּגָּן, וְהַמַּלְאָכִים הָעֶלְיוֹנִים לְפָנֵיהֶם, וּמִיָּד הֵרַע לְסמא"ל בָּרָקִיעַ, וְיָרַד רָכוּב עַל נָחָשׁ קָשֶׁה, וְנִרְאָה לְפָנָיו. מִיָּד הִתְעַכְּבוּ (הִתְעָרְבּוּ) הָאוֹתִיּוֹת.

וּכְדֵין אִתְחַבַּר סמא״ל בְּהַהוּא נָחָשׁ, וְאִתְעַבִּידוּ חָד, וּנְטָלוּ אַתְוָון, וַעֲבָדוּ מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה אוּמָנוּתָא בִּישָׁא, בְּאַתְוָון צ״ד צי״ד, וְהַיְינוּ צ״ץ, וְצָדוּ לוֹן בְּפִתְוָיָא בִּישָׁא, וַעֲבָדוּ אוּמָנוּתָא יַתִּיר בְּאַתְוָון ק״ר, (דף ח ע״ב) אוּמָנוּתָא דְּשִׁקְרָא, בְּגִין דְּאַהְדְּרוּ לְאִתְהַפָּכָא אַתְוָון בְּאוּמָנוּתָא בִּישָׁא, קו״ף דְּלָא יָכִיל לְקַיְימָא, דְּלֵית לֵיהּ רַגְלַיִן, כְּקוֹפָא קַמֵּי בְּנֵי נְשָׁא לֵית לֵיהּ קְיוּמָא. רי״ש רָע. אֶלֵּין אִתְהַפָּכוּ בְּאוּמָנוּתָא בִּישָׁא, עַד דְּנָפְלֵי אָדָם וְאִיתְחֵיהּ.

וּבְאִלֵּין אַתְוָון ק״ר אוֹלִידוּ בְּנִין, וְלָא בְּקִיּוּמָא.

זוּהֲמָא דְּנָחָשׁ דְּאִשְׁתְּאִיב בְּחַוָּה, מֵהַהוּא זוּהֲמָא אִתְיְלִיד קַיִן. וּבְגִין כָּךְ אִשְׁתְּכַח קָטוֹלָא, בְּגִין דְּנָחָשׁ אוּמָנוּתָא דִּילֵיהּ קָטוֹלָא הוּא, וְאִתְעַבָּרוּ אַתְוָון עַד הָכָא.

בְּשַׁעְתָּא דְּתָב אָדָם בִּתְיוּבְתָּא, וְאַהֲדַר כְּמִלְקַדְּמִין לְשַׁמְּשָׁא בְּנוּקְבֵיהּ, מַה כְּתִיב, וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ, דְּדָא הוּא מְתִיקוּנָא דְּגוּפָא וְרוּחָא כְּדְקָא יָאוֹת, וּכְתִיב (קהלת ח יד) יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, וְאַהֲדְרוּ אַתְוָון לְשִׁירוּתָא דְּשי״ן תיו, דִּכְתִיב כִּי שָׁת לִי אֱלֹהִים זֶרַע אַחֵר תַּחַת הֶבֶל. שֵׁת הָוֶה בְּצֶלֶם וּדְמוּת. דְּקַדְמָאי לָאו הָכִי, וּמֵהָכָא אִתְבְּנֵי עָלְמָא בְּגַוְונָא אָחֳרָא דְּאַלְפָּא בֵּיתָא, קֵינָן מַהֲלַלְאֵל יֶרֶד, אִתּוֹסַף אָת נ לְתַקָּנָא עֲקִימָא.

סְחוֹרָא דְּעָלְמָא, בְּשֶׁבַע קִטְרִין סְגַלְגַּלָּן. שֶׁבַע אַרְצוֹת אִינוּן, דָּא לְעֵילָּא מִן דָּא. כְּמָא דְּאִינוּן שִׁבְעָה רְקִיעִין, דָּא לְעֵילָּא מִן דָּא. וְאִינוּן: אֶרֶץ. אַדָּמָה. אַרְקָא. גֵּיא. נְשִׁיָּה. צִיָּה. תֵּבֵל. לְעֵילָּא מִכֻּלְהוּ, תֵּבֵל, דִּכְתִיב (תהלים ט ט) וְהוּא יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק.

כַּד נָפַק אָדָם מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן, וְאִתְתָּרַךְ מִתַּמָּן, אִתְרַמֵּי לְהַהוּא אֲתַר דְּאִיקְרֵי אֶרֶץ. דְּאִיהוּ אָז הִתְחַבֵּר סמא״ל עִם אוֹתוֹ נָחָשׁ וְנַעֲשׂוּ אֶחָד, וְנָטְלוּ הָאוֹתִיּוֹת, וְעָשׂוּ מִשָּׁם וָהָלְאָה אֱמָנוּת רָעָה בְּאוֹתִיּוֹת צ״ד צי״ד, וְהַיְינוּ צ״ץ, וְצָדוּ אוֹתָם בְּפִתּוּי רַע, וְעָשׂוּ אֱמָנוּת יְתֵרָה בְּאוֹתִיּוֹת ק״ר, אֱמָנוּת שֶׁל שֶׁקֶר, מִשּׁוּם שֶׁחָזְרוּ הָאוֹתִיּוֹת לְהִתְהַפֵּךְ בְּאֱמָנוּת רָעָה, קו״ף שֶׁלֹּא יָכְלָה לַעֲמד, שֶׁאֵין לָהּ רַגְלַיִם, כְּקוֹף בִּפְנֵי אָדָם, אֵין לָהּ קִיּוּם. רי״ש רַע. אֵלּוּ הִתְהַפְּכוּ בְּאֱמָנוּת רָעָה, עַד שֶׁנָּפְלוּ אָדָם וְאִשְׁתּוֹ.

וּבְאֵלּוּ הָאוֹתִיּוֹת ק״ר הוֹלִידוּ בָּנִים, וְלֹא בְּקִיּוּם. זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ שֶׁנִּשְׁאֲבָה לְחַוָּה, מֵאוֹתָהּ זֻהֲמָא נוֹלַד קַיִן, וּמִשּׁוּם כָּךְ נִמְצָא רוֹצֵחַ, מִשּׁוּם שֶׁאֱמָנוּת הַנָּחָשׁ הִיא רְצִיחָה, וְהִתְעָרְבוּ הָאוֹתִיּוֹת עַד כָּאן.

בְּשָׁעָה שֶׁשָּׁב אָדָם בִּתְשׁוּבָה וְחָזַר לְשַׁמֵּשׁ עִם נְקֵבָתוֹ כְּמוֹ מִקֶּדֶם, מַה כְּתוּב? וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ, שֶׁזֶּהוּ מִתִּקּוּן שֶׁל הַגּוּף וְהָרוּחַ כָּרָאוּי, וְכָתוּב (קהלת ח, יד) יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, וְחָזְרוּ הָאוֹתִיּוֹת לָרֹאשִׁית שֶׁל שִׁי״ן תִּי״ו, שֶׁכָּתוּב (בראשית ד, כה) כִּי שָׁת לִי אֱלֹהִים זֶרַע אַחֵר תַּחַת הֶבֶל. שֵׁת הָיָה בְּצֶלֶם וּדְמוּת, שֶׁהָרִאשׁוֹנִים אֵינָם כָּךְ, וּמִכָּאן נִבְנָה הָעוֹלָם בְּגָוֶן אַחֵר שֶׁל אַלְפָּא בֵּיתָא, קֵינָן מַהֲלַלְאֵל יֶרֶד, נוֹסָפָה אוֹת לְתַקֵּן אֶת הֶעָקֹם.

סְחוֹרוֹ שֶׁל עוֹלָם בְּשֶׁבַע קְשָׁרִים עֲגַלְגַּלִּים, שֶׁבַע אַרְצוֹת הֵן זוֹ לְמַעְלָה מִזּוֹ, כְּמוֹ שֶׁאוֹתָם שִׁבְעָה רְקִיעִים זֶה לְמַעְלָה מִזֶּה, וְהֵם: אֶרֶץ, אַדָּמָה, אַרְקָא, גֵּיא, נְשִׁיָּה, צִיָּה, תֵּבֵל. מַעַל לְכֻלָּם תֵּבֵל, שֶׁכָּתוּב (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק.

בְּשֶׁיָּצָא אָדָם מִגַּן עֵדֶן וְגֵרַשׁ מִשָּׁם, הוּא נִזְרַק לְאוֹתָהּ שֶׁנִּקְרֵאת אֶרֶץ,